

Nagyböjt 3. vasárnapja

1Kor 1,22-25

Istennek a „balgasága” bölcsőbb az embereknél

²²A zsidók csodajeleket kívánnak, a görögök bölcsességet követelnek, ²³mi azonban a megfeszített Krisztust hirdetjük. Ő a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg balgaság, ²⁴a meghívottaknak azonban, akár zsidók, akár görögök: Krisztus Isten ereje és Isten bölcsessége. ²⁵Hiszen Istennek a „balgasága” bölcsőbb az embereknél, és Istennek a „gyöngésége” erősebb az embereknél.

A Jézus-korabeli zsidóság legismertebb iratainak a műfaja az apokaliptika volt. Ezekben a természetfeletti lények nagyobb számban hemzsegetek, mint az emberi szereplők. Az emberi szereplők pedig állandóan angyalokkal, démonokkal, csodákkal és rendkívüli jelenségekkel találkoztak. A zsidó vallási propagandairódlalom, és ennek nyomán pár évtizeddel a római levél írása után a keresztény népi propagandairódlalom is telezsúfolta az apokrif evangéliumokat és apokrif apostolok cselekedeteit fantasztikus elbeszélésekkel. A Péter és Simon Mágus vitáját leíró apokrifban Simon Mágus egyetlen szavára a halak kiugranak a vízből a szárítókötélre, mire Péter úgy mutatja meg nagyobb mágikus hatalmát, hogy a halak a szárítókötélen prédikálni kezdenek Simon Mágus ellen. Az efféle csodák szinte alapkövetelmények voltak a kor népi igehirdetőit hallgató zsidók számára. Jézus kortársaként számos csodarabbit fedeztek fel, de azoknak a csodái inkább tűnnek öncélú trükknek, mint tanító-prófétai cselekedetnek. Hanina ben Dosza karizmatikus rabbit a kígyó nem marja meg, mert erősen hiszi, hogy ez nem történik meg. Ilyen csodajeleket vártak el Jézus követőitől azok, akik hallottak Jézus csodáiról. Aki pedig ezeket nem produkálta, azt nem tekintették hiteles tanúnak.

A görög szó helyett a minden zsidótól különböző népre vonatkozó görög „ethné” szó áll. Tehát itt a hellenista bölcsességről és filozófiáról van szó (23. v.). Alexandria-i Philon megpróbálta hellenista filozófiával magyarázni a Tórá-t, felhasználva a neoplatónikus filozófiát. Ebben az időben a vallásfilozófia úgy működött mint egy olyan általános nyelv, amellyel minden vallás tanításáról lehet érthetően beszélni, és egyes vallások közötti különbségeket is el lehet magyarázni. Ha egy „filozófusnak” sikerült egy elvből levezetni egy rendszert, akkor akár vallási színezetű tiszteletre is szert tehetett. A korai keresztény egyház

képviselői egyáltalán nem voltak filozófusok, tanításuk legjavát az evangéliumok szimbolikus nyelvezetéből vették. Ebből a tanításból a pogány népek, köztük a görögök is azt értették meg, hogy Jézus minden csodája ellenére meghalt, noha Isten Fiának nevezte magát, kínhalált szenvedett. Ezt ostobaságnak tartották a zsidók is és a görögök is. Mert, ha Isten tényleg szereti a Fiát, akkor úgy gondolták, megkíméli a szenvedéstől és a haláltól. Egy Isten, akit mindenhatónak kiáltanak ki, minimum képes arra, hogy önmagát megóvja a haláltól és a szenvedéstől. A görögök ezért tartották a keresztény áldozatvállalást és a másokért felajánlott szenvedést ostobaságnak. Pál Athénban mondott beszéde az Apostolok Cselekedetei c. könyvben hibátlan retorikával megalkotott csodálatos ívű beszéd, de a jelenlévő gondolkodókra semmilyen hatást nem gyakorol. Éppen a halál és a feltámadás témájánál szakítják félbe Pált. A gúnyos végszó – „erről majd máskor meghallgatunk” – merev elutasítást jelent.

A másokért szenvedő áldozatos ember valahogyan mégis kiváltja az emberek csodálatát, még akkor is, ha képtelenek követni. Jézusnak is több követője volt a kenyérszaporításkor, és kevesebb a Golgotán. II. János Pál pápának is több rajongója volt, mint követője. A keresztény életeszmenyről mindig többen beszélnek, mint ahányan megvalósítják, mindig többen magasztalják, mint ahányan hitelesen képviselik akkor is, ha érdekeik ellen van. A szentek és a mártírok áldozatkészsége erősebb minden szónoklatnál. Aki életét adja barátaiért, sokkal hatásosabb szónoklatot tart, mint az, aki csak beszél a barátságáról.